לוד ואונו וגיא החרשים מוקפות חומה מימות

יהושע בן נון הוו והני יהושע בננהי והא

אלפעל בננהי דכתיב יווןבני אלפעל עבר

ומשעם ושמר הוא בנה את אונו ואת לוד

ובנותיה ולמעמיך (6) אסא בננהי דכתיב יויבן

, מאסא את ערי הבצורות אשר ליהודה) אמר) ф

ר' אלעזר הני מוקפות חומה מימות יהושע

בן נון הוו חרוב בימי פילגש בגבעה ואתא

אלפעל בננהי הדור אינפול אתא אסא

שפצינהו דיקא נמי דכתיב יויאמר ליהודה

נבנה את הערים האלה מכלל דערים הוו

מעיקרא ש"מ יואריב"ל אנשים חייבות במקרא

מגילה משאף הן היו באותו הנם ואמר רבי

יהושע בן לוי פורים שחל להיות בשבת

שואלין ודורשין בענינו של יום מאי אריא

פורים אפילו י"ם נמי דתניא יימשה תיקן

להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו

של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת

בעצרת והלכות חג בחג פורים איצטריכא

ליה מהו דתימא נגזור משום דרבה קמ"ל

יואריב"ל יחייב אדם לקרות את המגילה סואריב"ל

בלילה ולשנותה ביום שנאמר יאלהי אקרא

יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי סבור

מינה למקרייה בליליא ולמיתנא מתניתין

דידה ביממא אמר להו רבי ירמיה לדידי

מיפרשא לי מיניה דרבי חייא בר אבא כגון

דאמרי אינשי אעבור פרשתא דא ואתנייה

איתמר גמי אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה

יחייב אדם לקרות את המגילה בלילה

ולשנותה ביום שנאמר ילמען יומרך כבוד

ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך: אלא שהכפרים

מקדימין ליום הכניםה: א"ר חנינא חכמים

הקילו על הכפרים להיות מקדימין ליום הכניםה

יכדי שיםפקו מים ומזון לאחיהם שבכרכין

יח א מיי׳ פ״א מהלכות מגילה הלכה א סמג עשין ד טוש"ע א"ח סי מרפט קעיף א: ים ב מיי׳ שם הלכה יג [טור א״ח סימן

... מרפח]: תפלה הלכה ח: בא ד מיי' פ"א מהלכות מגילה הלכה ג' סמג םם טוש"ע א"ח סי׳ תרפו :סעיף א

רבינו חננאל

לוד ואונו גיא החרשים, מוקפת חומה וכול׳. כלומר דייקינן מדכתיב ויבן אסא את כל הערים הבצורות אשר ביהודה, וכי כל הערים אסא בנאם והלא בנויות היו, אלא והלא בנויות היו, אלא שפצינהו, כך יש לומר אלפעל שפצינהו. כרכין המוקפין חומה מימות יהושקפן יוומוז כי מוד יהושע בן נון מקודשות ומשלחין מצורעין מתוכן. ואמר ר' יהושע [בן לוי] נשים חייבות לשמוע מקרא מגילה. שאף הז מקוא מגילה, שאן זהן היו באותו הנס. כלומר שגם הן היו בכלל להשמיד להרוג ולאבד. פורים שחל להיות בשבת. פירוש אם חל חמשה נשר להיות בשבת שהוא דורשין בעיניינו יום. מהו דתימא ניגזור משוח דררה דאמר הכל הכל בקאיין בה, גזירה שמא יטלנה [בידו] מי שאינו בקי וילך אצל מי שבקי ויעבירנה ארבע לקרות את המגילה בלילה לקראותה ביום [פסקא] הכפרים

לוד ואונו וגיא החרשים. הקשה ה״ר אלחנן אמאי אנטריך ליה לרבי יהושע לאשמועינן דאונו מוקפת מימות יהושע והא משנה שלימה היא בפרק בתרא דערכין (דף לב.) ויש לומר דאגב דאנטריך לאשמועינן לוד וגיא החרשים תנא נמי אונו בהדייהו:

הא אלפעל בננהו. קשה אמאי לא פריך בפרק בתרא דערכין כי האי גוונא וי"ל דהתם לא תנן אלא אונו והיה יודע דמלי לשנויי תרי אונו הוו אבל הכא דהוו ג' בשלשתן לא שייך למימר שהן כפולות:

נשים חייבות במקרא מגילה. מכאן משמע שהנשים

מוליאות את אחרים ידי חובתן מדלא קאמר לשמוע מקרא מגילה והכי נמי משמע בערכין (דף ב: ושם) דקאמר הכל כשרים לקרא את המגילה ומסיק הכל כשרים לאתויי מאי ומשני לאתויי נשים משמע להוליה אפילו הנשים וקשה דהא בתוספתא 0 תני בהדיא דטומטום אין מוליא לא את מינו ולא שאין מינו ואנדרוגינוס מוליא את מינו ואין מוליא את שאין מינו ופשיטא דלא עדיפא אשה מאנדרוגינוס וכן פסקו הה"ג דאשה מוליאה מינה ° אבל לא אנשים וי"ל דסלקא דעתך דלא יועיל קריאתן אפילו להוליא הנשים קמ"ל דחייבין יו דהכל חייבין

בשמיעה עבדים נשים וקטנים: שאף הן היו באותו הנם. פירש רשב"ם שעיקר הנס היה

על ידן בפורים על ידי אסתר בחנוכה על ידי יהודית בפסח שבזכות לדקניות שבאותו הדור נגאלו ש וקשה דלשון שאף הן משמע שהן טפלות ולפירושו היה לו לומר שהן לכך נרחה לי שאף הן היו בספק דלהשמיד ולהרוג וכן בפסח שהיו משועבדות לפרעה במלרים וכן בחנוכה הגזירה היתה מאד עליהן. גבי מלה יש מקשה למה לי היקשא 🕫 דכל שישנו בבל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מלה תיפוק ליה מטעם שהן היו באותו הנס וי"ל דמשום האי טעמא לא מחייבא אלא מדרבנן אי לאו מהיקשא

ורבינו יוסף איש ירושלים תירך דסלקא דעתך למיפטרה מגזירה שוה דט"ו ט"ו דחג הסוכות כדפי" פרק אלו עוברין (פסחים מג: ד"ה סלקא ¹⁾): **פס**ק ואומר על הנסים בתפלה ובהודאה ויש שאין אומרים כשם לפי שאמרו חכמים (ברכות לד.) לעולם לא ישאל אדם צרכיו לא בג' ראשונות ולא בג' ברכות אחרונות

ושטות הוא שהרי האי טעמא לא הוי אלא למתפלל בלשון יחיד אבל

למימרא

בשביל הליבור שרי אבל נראה שאין לאומרו מטעם אחר משום דאמרו חכמים (פסמים קיז:) דכל דבר דהוי בלהבא חקנו בלהבא ובדבר דהודאה הוי לשעבר ומשום הכי מקנו בה על הנסים דהוי לשעבר ובליל י״ד לאחר תפלח מעריב אומר קדיש שלם ואחר כך קורא את המגילה ומברך לפניה ג' ברכות ואחריה ברכה אחת עד האל המושיע השלים עומד לפני החיבה ואומר ואתה קדוש ואין מתחילין ובא לליון לפי שאין 'גאולה בלילה ואם מוצאי שבת הוא יאמר ויהי נועם קודם וכשרוצה לקרות פושט את כולה קודם 'כאגרת אבל לא גילל וקורא כמו ס״ת ובשחר מתפלל שמונה עשרה ברכות ואומר על הנסים בהודאה ואין אומר כשם לפי שכל הברכה אינה אלא לשעבר וא״כ אין לומר בה דבר שלהבא ואחר כך אומר קדיש עד דאמירן ואוחז ס"ת וקורא שלשה גברי פרשת ויבא עמלק אע"פ שאין בה אלא ט' פסוקים ואין מחזיר הספר חורה למקומו אלא יושב ואוחז בידיו עד שקראו את המגילה ומברך עליה כאשר עשה בלילה כדפירש בפנים ואחר כך אומר מהלה ובא לניון ואין אומרים למנלח משום דכתיב ביה צרה ולרה בפורים לא מולרינן וכן אין נופלים על פניהם בי"ד ובט"ו משום דכתיב ימי משתה ושמחה ואומר [מחהים כב) למנלח על אילת השחרן 🗣 🌣 משום דכתיב ביה מפלה לעובדי כוכבים וכן בליל ארבעה עשר ואומר פטום הקטורת וכל הסדר כמו בחל: פורים שחל להיות בשבת. דווקם בשבת לפי שאין קורין המגילה משום גזירה דרבה אבל בחול א"ל שהרי קורין המגילה וטפי איכא פרסומי ניסא: מאר איריא פורים אפידו י"ם גמי. נראה לי דה"פ מאי איריא פורים דאין דורשין בו מקודם לכן שלשים יום דמשום הכי לידרוש בו ביום אפילו בי"ט דדרשינן שלשים יום לפניו ואפילו הכי דורשין בו ביום כדתניא (לקתן לג.) וידכר משה אם מועדי ה' וכו': הדיב אדם לקרות את הפגילה בלילה ולשנותה ביום. אומר ר"י דאף על גב דמברך זמן בלילה חוזר ומברך אוסו ביום דעיקר פרסומי ניסא הוי בקריאה דיממא וקרא נמי משמע כן דכחיב ולילה ולא דומיה לי כלומר אף על גב שקורא ביום חייב לקרות בלילה והעיקר הוי ביממא כיון שהזכירו הכתוב תחילה וגם עיקר הסעודה ביממא הוא כדאמר לקמן (דף 1:) דאם אכלה בלילה לא יצא י"ח והכי נמי משמע מדכתיב נזכרים ונעשים ואיתקש זכירה לעשייה מה עיקר עשייה ביממא אף זכירה כן:

לוד ואונו וגיא החרשים. מערי בנימין היו כדכתיב ובני אלפעל עבר ומשעם ושמר הוא בנה את לוד ואת אונו וגו' ובספר דברי הימים ח מיחסו על שבט בנימין. וגמרא גמיר לה רבי יהושע בן לוי מרביה דמוקפות חומה מימות יהושע בן נון הן ובמתני׳ דערכיןש תנן תרתי

מינייהו דקא מני לוד ואונו אלל ערי חומה שאינן נוהגות אלא מימות יהושע בן נון ולפי שחומותיהן נראות חדשות כדאמרינן לקמן שנפלו והחזיקן החקק ר' יהושע בן לוי להעיד שבכלל מוקפות חומה הן לקרות מגילה בט"ו: ויחוק חסת. אינו בכל המקרא אבל מקרא אחר כתיב ויבן ערים ביהודה. ואע"ג דהני לאו מיהודה נינהו ומבנימין היו מלכי יהודה מושלים על בנימין ומלינו באסא שאף ערי בנימין חיוק דכתיב (ד״ה ב מו) וישאו את אבני הרמה ואת עליה אשר בנה בעשא ויבן בהם את גבע ואת המלפה והן ערי בנימין כדכתיב בספר יהושעי: בימי פילגש בגבעה. שהחריבו ישראל את בנימין ואת עריו כדכתיב גם כל הערים הנמלאות שלחו באש (שופטים כ): שפלינהו. החזיק את בדקיהן. ודומה לו ביבמות (דף סג.) טוס ולא תשפך שפיך ולא תבנה: דיקה נמי גרם: שחף הן היו באותו הנם. שאף על הנשים גזר המן להשמיד להרוג ולאבד מנער ועד זקן טף ונשים וגרים: שוחלין ודורשין. מעמידין תורגמן לפני החכם לדרוש אגרת פורים ברבים: משום דרבה. דגור לקמן 6 בקריאת מגילה שמא יעבירנה ארבע אמות ברשות הרבים אף כאן גזרו דרשה אטו קרייה: ולשנוחה ביום. זכר לנס שהיו זועקין בימי לרתן יום ולילה: **הקרה.** במזמור למנצח על אילת השחר הוא שנאמר על אסתר כדאמרינן במסכת יומא (דף כט.) למה נמשלה אסתר כאילת כו': סבור מינה. בני הישיבה ששמעו שמועה זו בלה"ק ולשנותה ביום היו סבורין דהאי ולשנותה לשון שונה משנה הוא: למיתני מתניתין דידה. משניות של מסכת מגילה: אעבור פרשתה דה והתניה. הסיים פרשה

זו ואשנה אותה פעם שניה: ביראה. דמן בירי: יומרך כבוד. ביום ולא ידום בלילה. והאי קרא במזמור ארוממך ה' כי דליתני דרשינן בפסיקתא ש במרדכי ואסתר והמן ואחשורוש וקריאת מגילה שבח הוא שמפרסמין את הנס והכל מקלסין להקדוש ברוך הוא: למימרא

וצ"ל ערי מצורה (ל נ) [כ על עלי מנטרט ביהודה], ב) [ערכין ג.], ג) [שבת כג. פסחים קח:], ד) לקמן לב., ה) [לקמן כ.], ו) לקמן כ., ז) ולעיל ב. לחמו יט.], ה) [למן כ., ל) [לעיל ב. נקנק יט.], ה) [ל מ], ל) [דף לב.], י) [פרק ימ], ל) [לסמר ג], () [ע"ב], מ) [דר"כ סוף . להעומרו. נ) ודמנילה מ"דו. ם) דומים ל) [דמוגיפיה פייב], ש) דומית דהכל כלייל, ע) [סוטה יא:], פ) [פסחים מג:], צ) [ועי׳ תוס' פסחים קח: ד"ה היון, ה) ובאותו מזמור לא נמלא ומלה לשום אווה אדל דף ד כתבו לומ׳ שיר מזמור לאסף משום דיש בה מפלת עמלק עכ"ל וע"כ שכך היה לפניו הנוסחא בחוס"], תורה אור השלם וּבְנֵי אֶלְפַּעַל עֵבֶר

ימשעם ושמד הוא בַּנָה אונו ואֶת לד . יבנתיה:

ַרְיְּ. דברי הימים אח יב וַיִּבֶּן עָרֵי מְצוּרָה בּיהוּרָה כִּי שְׁקְטָה הָאָרֶץ וְאֵין עִמוֹ מִלְחָמָה בִּשְׁנִים הָאֵלֶה כִּי הַנִּיחַ יְיָ לוֹ:

דברי הימים ב יד ה זיאמֶר לִיהוּדָה נִבְנָה. אָת הָעְרִים הָאֵלֶה וְנָפֵב חוֹמָה וּמִגְדָּלִים דְּלְתִים וּבְרִיחִים עוֹדָנוּ הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ כִּי דְרַשְׁנוּ אָת יְיִ לְפָנֵינוּ כִּי דְרַשְׁנוּ אָת יְיִ אלהינו דרשנו וינח לנו

אָלוַינּי וְּלַנְעָה וְיָנֵּה לְנָה לְנָה מְּסְבּי וְיָנָה לְנה מְּסְבִיב וַיִּבְּנוּ וַיִּצְלִיחוּ: דברי הימים ב יד ו 1. אֱלֹהַי אֶקְרָא יוֹמְם וְלֹא תַעֲנֶה וְלִילְה וְלֹא תהלים כב ג רומיה לי: רוּמָיֶה לִי: מוּזְילָם לְבוֹד וְלֹא יִדּם יְיָ אֱלֹהֵי לְעוֹלְם וְלֹא יִדּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלְם אוֹדֶרֵ: תהלים ל יג

גליון הש"ם

. תום' ד"ה נשים וכו'. וכן תוסי ד"ה נשים וכוי. וכן פסקו הה"ג. ע" סוכה דף לח ע"א חוס' ד"ה נאמת: שם ד"ה פסק כו' משום דכתי' ב" מפלה לעובדי כוכבי'. ע" לקמן קף טו ע"ב וביומא דף :כט ע"ל ול"ע

הגהות הב"ח (A) גב' ולטעמיך הא אסא וכו' אשר ליהודה אלא אמר ר' אלעור:

מוסף רש"י

שאף הן היו באותו הנס. משום דעל ידי אסתר נגללו (פסחים קח:). כדי שיספקו מים ומזון. שיהו פנויס ניום פורים להספיק לורכי סעודת פורים לבני העיירות (דעיד